

ГРОДЗЕНСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ГАЗЕТА КАЛЕКТЫВУ ГРОДЗЕНСКАГА ДЗЯРЖАўНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ Я. КУПАЛЫ

10 (202) 27 мая 1993 г., чацвер

ПРАВИЛЫ ПРЫЁМУ

ў Гродзенскі дзяржаўны універсітэт імя Я. Купалы на 1993 — 1994 навучальны год

Гродзенскі дзяржаўны універсітэт імя Я. Купалы аб'яўляе прыём студэнтаў на 1993—1994 навучальны год.

На завочнае навучанне па спецыяльнасцях: матэматыка; біялогія; гісторыя; беларуская мова, літаратура і культура; руская мова і літаратура; педагогіка і метадыка пачатковага навучання; фізічная культура; правазнаўства (шырокі профіль); міжнародныя эканамічныя адносіны (спецыялізацыя — міжнароднае права).

На дзённае навучанне па педагогічных спецыяльнасцях, спецыялізацыях або дадатковых напрамках падрыхтоўкі:

фізіка, спецыялізацыя — квантавая электроніка; выпускнікі атрымліваюць кваліфікацыю — фізік. Выкладчык; фізіка, спецыялізацыя — фізічная інфарматыка; кваліфікацыя — фізік. Выкладчык. Настаўнік інфарматыкі і вылічальнай тэхнікі;

фізіка, дадатковы напрамак падрыхтоўкі — тэхнічная творчасць; кваліфікацыя — фізік. Выкладчык. Арганізатар тэхнічнай творчасці;

матэматыка; кваліфікацыя — матэматык. Выкладчык матэматыкі, інфарматыкі і вылічальнай тэхнікі; матэматыка, дадатковы напрамак падрыхтоўкі — фізіка; кваліфікацыя — матэматык. Выкладчык матэматыкі і фізікі; біялогія, дадатковы напрамак падрыхтоўкі — хімія; кваліфікацыя — біёлаг. Выкладчык біялогіі і хіміі;

біялогія, дадатковы напрамак падрыхтоўкі — практычная псіхалогія; кваліфікацыя — біёлаг. Выкладчык. Практычны псіхолог ва ўстановах народнай адукацыі;

гісторыя; кваліфікацыя — гісторык. Выкладчык; гісторыя, дадатковы напрамак падрыхтоўкі — англійская мова; кваліфікацыя — гісторык. Выкладчык гісторыі, грамадазнаўства і англійскай мовы;

гісторыя, дадатковы напрамак падрыхтоўкі — нямецкая мова; кваліфікацыя — гісторык. Выкладчык гісторыі, грамадазнаўства і нямецкай мовы;

гісторыя, дадатковы напрамак падрыхтоўкі — французская мова; кваліфікацыя — гісторык. Выкладчык гісторыі, грамадазнаўства і французскай мовы;

беларуская мова, літаратура і культура; кваліфікацыя — філолаг. Выкладчык беларускай мовы, літаратуры і культуры; руская мова і літаратура; кваліфікацыя — філолаг. Выкладчык рускай мовы і літаратуры;

польская мова і літаратура і беларуская мова і літаратура; кваліфікацыя — філолаг. Выкладчык польскай мовы і літаратуры і беларускай мовы і літаратуры;

польская мова і літаратура і руская мова і літаратура; кваліфікацыя — філолаг. Выкладчык польскай мовы і літаратуры і рускай мовы і літаратуры;

руская мова і літаратура і беларуская мова і літаратура; кваліфікацыя — філолаг. Выкладчык рускай мовы і літаратуры і беларускай мовы і літаратуры;

педагогіка і метадыка пачатковага навучання, дадатковы напрамак падрыхтоўкі — метадыка выхаваўчай работы; кваліфікацыя — настаўнік пачатковых класаў. Метадыст па выхаваўчай рабоце;

выяўленчае мастацтва, айчынная і сусветная культура; кваліфікацыя — мастак-педагог. Выкладчык выяўленчага мастацтва, айчыннай і сусветнай культуры;

музыка, айчынная і сусветная культура; кваліфікацыя — музыкант-педагог. Выкладчык музыкі, айчыннай і сусветнай культуры;

фізічная культура, дадатковы напрамак падрыхтоўкі — біялогія; кваліфікацыя — настаўнік фізічнай культуры і біялогіі;

фізічная культура, дадатковы напрамак падрыхтоўкі — метадыка масавай фізкультурна-аздараўленчай работы, кваліфікацыя — настаўнік фізкультуры. Метадыст-арганізатар масавай фізкультурна-аздараўленчай работы;

фізічная культура, дадатковы напрамак падрыхтоўкі — дашкольнае фізічнае выхаванне; кваліфікацыя — настаўнік фізкультуры. Інструктар дашкольнага фізічнага выхавання.

На дзённае навучанне па вытворчых спецыяльнасцях: радыёфізіка і электроніка; кваліфікацыя — радыёінжынер;

аптычныя прыборы і сістэмы; кваліфікацыя — інжынер-оптык-тэхнолаг;

абсталяванне і тэхналогія павышэння зносастойкасці і аднаўлення дэталей машын і апаратаў; кваліфікацыя — інжынер-механік;

праграмнае забеспячэнне вылічальнай тэхнікі і аўтаматызаваных сістэм; кваліфікацыя — інжынер-матэматык-праграміст.

На дзённае навучанне па спецыяльнасцях: правазнаўства (шырокі профіль); кваліфікацыя — юрыст; міжнародныя эканамічныя адносіны, спецыялізацыя — міжнароднае права; кваліфікацыя — эканаміст.

На вчэрняе навучанне па спецыяльнасцях: радыёфізіка і электроніка; кваліфікацыя — радыёінжынер;

абсталяванне і тэхналогія павышэння зносастойкасці і аднаўлення дэталей машын і апаратаў; кваліфікацыя — інжынер-механік.

Прыём заяў на завочнае навучанне з 6 па 31 мая, на дзённае і вчэрняе навучанне — з 25 чэрвеня па 15 ліпеня.

Уступныя экзамены на завочную форму навучання праводзяцца з 1 па 15 чэрвеня, а на дзённую і вчэрнюю — з 16 ліпеня па 3 жніўня.

Да заявы аб прыёме прыкладаюцца: дакумент аб сярэдняй адукацыі ў арыгінале, 6 фотакартак памерам 3x4, медыцынская даведка па форме № 086-у; а на навучанне без адрыву ад вытворчасці і выліска (копія) з працоўнай кніжкі. Па прыбыцці ва універсітэт абітурыенты прад'яўляюць пашпарт.

На навучанне прымаюцца асобы, якія пастаянна пражываюць на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, а таксама грамадзяне Беларусі і беларусы, якія пражываюць за яе межамі.

Уступныя экзамены дзеляцца на профільныя (конкурсныя), якія адбываюцца па п'яцібальнай сістэме, і няпрофільныя, якія адбываюцца па сістэме «залік» і «незалік».

Абітурыенты, якія паступаюць на завочнае аддзяленне, здаюць наступныя экзамены:

па спецыяльнасці матэматыка: профільныя — матэматыка (пісьмова), матэматыка (вусна), беларуская мова і літаратура (вусна);

па спецыяльнасці біялогія: профільныя — біялогія (пісьмова), хімія (пісьмова), беларуская мова і літаратура (вусна);

па спецыяльнасці гісторыя: профільныя — гісторыя (пісьмова), беларуская мова і літаратура (сачыненне), замежная мова (вусна);

па спецыяльнасці беларуская мова, літаратура і культура: профільныя — беларуская мова (дыктоўка), беларуская мова і літаратура (вусна), замежная мова (вусна);

па спецыяльнасці руская мова і літаратура: профільныя — руская мова (дыктоўка), руская мова і літаратура (вусна), беларуская мова і літаратура (вусна);

па спецыяльнасці педагогіка і метадыка пачатковага навучання: профільныя — беларуская мова і літаратура (сачыненне), матэматыка (вусна), руская мова (дыктоўка);

па спецыяльнасці фізічная культура: профільныя — біялогія (вусна), агульная фізічная падрыхтоўка, беларуская мова і літаратура (вусна);

па спецыяльнасці правазнаўства (шырокі профіль): профільныя — гісторыя (пісьмова), замежная мова (вусна), беларуская мова і літаратура (сачыненне) і няпрофільныя — матэматыка (вусна);

па спецыяльнасці міжнародныя эканамічныя адносіны: профільныя — гісторыя (пісьмова), матэматыка (пісьмова), замежная мова (вусна), беларуская мова і літаратура (сачыненне).

Абітурыенты, якія паступаюць на дзённую форму навучання, здаюць наступныя экзамены:

па спецыяльнасцях, спецыялізацыях і дадатковых напрамках падрыхтоўкі: радыёфізіка і электроніка; аптычныя прыборы і сістэмы; абсталяванне і тэхналогія павышэння зносастойкасці і аднаўлення дэталей машын і апаратаў; профільныя — фізіка (пісьмова), фізіка (вусна), матэматыка (пісьмова), беларуская мова і літаратура (вусна);

фізіка: профільныя — фізіка (пісьмова), матэматыка (пісьмова), беларуская мова і літаратура (вусна);

матэматыка: профільныя — матэматыка (пісьмова), матэматыка (вусна), беларуская мова і літаратура (вусна) і няпрофільныя — інфарматыка (вусна);

матэматыка, дадатковы напрамак падрыхтоўкі — фізіка: профільныя — матэматыка (пісьмова), фізіка (вусна), беларуская мова і літаратура (вусна);

праграмнае забеспячэнне вылічальнай тэхнікі і аўтаматызаваных сістэм: профільныя — матэматыка (пісьмова), фізіка (вусна), беларуская мова і літаратура (вусна), інфарматыка (вусна);

біялогія, дадатковы напрамак падрыхтоўкі — хімія, практычная псіхалогія; профільныя — біялогія (пісьмова), хімія (пісьмова), беларуская мова і літаратура (вусна) і няпрофільныя — матэматыка (вусна);

гісторыя; гісторыя, дадатковы напрамак падрыхтоўкі — англійская мова, нямецкая мова, французская мова; профільныя — гісторыя (пісьмова), замежная мова (у адпаведнасці з выбраным напрамкам падрыхтоўкі вусна), беларуская мова і літаратура (сачыненне);

правазнаўства (шырокі профіль): профільныя — гісторыя (пісьмова), замежная мова (вусна), беларуская мова і літаратура (сачыненне) і няпрофільныя — матэматыка (вусна);

міжнародныя эканамічныя адносіны: профільныя — гісторыя (пісьмова), матэматыка (пісьмова), замежная мова (вусна), беларуская мова і літаратура (сачыненне);

беларуская мова, літаратура і культура: профільныя — беларуская мова (дыктоўка), беларуская мова (вусна), беларуская мова і літаратура (вусна) і няпрофільныя — гісторыя (вусна), замежная мова (вусна);

руская мова і літаратура; руская мова і літаратура і беларуская мова і літаратура: профільныя — руская мова (дыктоўка), руская мова і літаратура (вусна), беларуская мова і літаратура (вусна), гісторыя (вусна), і няпрофільныя — замежная мова (вусна);

польская мова і літаратура і беларуская мова і літаратура: профільныя — беларуская мова (дыктоўка); беларуская мова і літаратура (вусна), гісторыя (вусна), замежная мова (вусна) і няпрофільныя — польская мова (вусна);

польская мова і літаратура і руская мова і літаратура: профільныя — руская мова (дыктоўка), руская мова і літаратура (вусна), гісторыя (вусна), замежная мова (вусна) і няпрофільныя — польская мова (вусна);

польская мова і літаратура і руская мова і літаратура: профільныя — руская мова (дыктоўка), руская мова і літаратура (вусна), гісторыя (вусна), замежная мова (вусна) і няпрофільныя — польская мова (вусна);

польская мова і літаратура і руская мова і літаратура: профільныя — руская мова (дыктоўка), руская мова і літаратура (вусна), гісторыя (вусна), замежная мова (вусна) і няпрофільныя — польская мова (вусна);

польская мова і літаратура і руская мова і літаратура: профільныя — руская мова (дыктоўка), руская мова і літаратура (вусна), гісторыя (вусна), замежная мова (вусна) і няпрофільныя — польская мова (вусна);

польская мова і літаратура і руская мова і літаратура: профільныя — руская мова (дыктоўка), руская мова і літаратура (вусна), гісторыя (вусна), замежная мова (вусна) і няпрофільныя — польская мова (вусна);

і літаратура (вусна), беларуская мова і літаратура (вусна), гісторыя (вусна) і няпрофільныя — польская мова (вусна);

педагогіка і метадыка пачатковага навучання: профільныя — беларуская мова і літаратура (сачыненне), матэматыка (вусна), гісторыя (вусна) і няпрофільныя — замежная мова (вусна);

выяўленчае мастацтва, айчынная і сусветная культура: профільныя — кампазіцыя (тэматычнае заданне), малюнак, жывапіс, беларуская мова і літаратура (вусна) і няпрофільныя — гісторыя (вусна);

музыка, айчынная і сусветная культура: профільныя — спецыяльны інструмент, тэорыя музыкі, беларуская мова і літаратура (вусна), вакал і няпрофільныя — гісторыя (вусна);

фізічная культура, дадатковы напрамак падрыхтоўкі — біялогія: профільныя — біялогія (пісьмова), агульная фізічная падрыхтоўка, беларуская мова і літаратура (вусна);

фізічная культура, іншыя дадатковыя напрамкі: профільныя — біялогія (вусна), агульная фізічная падрыхтоўка, беларуская мова і літаратура (вусна).

Абітурыенты, якія паступаюць на вчэрнюю форму навучання па спецыяльнасці: радыёфізіка і электроніка; абсталяванне і тэхналогія павышэння зносастойкасці і аднаўлення дэталей машын і апаратаў здаюць наступныя экзамены: профільныя — фізіка (пісьмова), матэматыка (вусна), беларуская мова і літаратура (вусна).

Абітурыенты, якія не вывучалі беларускую мову (не маюць адзнакі ў дакуменце аб сярэдняй адукацыі), але вывучалі беларускую літаратуру, здаюць экзамен па беларускай літаратуры (вусна), а абітурыенты, якія не вывучалі беларускую мову і літаратуру, здаюць экзамен па рускай мове і літаратуры (сачыненне). Гэта не датычыцца абітурыентаў, паступаючых на спецыяльнасці: беларуская мова, літаратура і культура; польская мова і літаратура і беларуская мова і літаратура; педагогіка і метадыка пачатковага навучання. Абітурыенты, якія не вывучалі беларускую мову і літаратуру і паступаюць на іншыя філалагічныя спецыяльнасці здаюць асобна ўступныя экзамены па рускай мове (вусна) і па рускай літаратуры (вусна).

Асобы, узнагароджаныя пасля заканчэння сярэдняй школы залатым (сярэбраным) медалём, закончыўшы сярэдняй спецыяльнай навучальнай ўстановы, а таксама прафесійна-тэхнічныя вучылішчы на базе няпоўнай сярэдняй школы з дыпламам з адзнакай і паступаючы на спецыяльнасці правазнаўства або міжнародныя эканамічныя адносіны здаюць два экзамены, якія ўказаны першымі для абранай спецыяльнасці. Калі ж яны паступаюць на іншыя, вышэйаб'яўленыя спецыяльнасці, тады яны павінны здаваць толькі адзін экзамен, які ўказаны першым для адпаведнай спецыяльнасці. Пры атрыманні адзнакі «пяць» яны вызваляюцца ад астатніх экзаменаў, а пры атрыманні адзнакі «чатыры» або «тры» — здаюць астатнія экзамены.

Пераможцы (I, II, III месца) абласных і Мінскага гарадскога тураў алімпіяд вучняў (1992-93 навучальнага года), праводзімых органамі кіравання Мінадукацыі Рэспублікі Беларусь, альбо алімпіяд, праводзімых Гродзенскім універсітэтам, па рашэнню прыёмнай камісіі могуць вызваліцца ад уступнага экзамена па адпаведнай дысцыпліне з выстаўленнем адзнакі «пяць» (акрамя спецыяльнасцей: фізічная культура; правазнаўства; міжнародныя эканамічныя адносіны).

Уступныя экзамены (акрамя экзаменаў па музыцы, малюнку і агульнай фізічнай падрыхтоўцы) праводзяцца па праграмах, якія адпавядаюць вучэбным праграмам сярэдняй агульнаадукацыйнай школы, зацверджаных Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Залічэнне праводзіцца па конкурсу ў адпаведнасці з колькасцю балаў, набраных паступаючымі на ўступных профільных экзаменах, пры атрыманні станоўчых адзнак па няпрофільных экзаменах.

Па-за конкурсам пры атрыманні станоўчых адзнак на ўступных экзаменах залічваюцца ваеннаслужачыя, звольненыя ў запас, якія карыстаюцца ўстаноўленымі льготамі; круглыя сіроты і дзеці, што засталіся без апекі бацькоў; дзеці ваеннаслужачых, загінуўшых пры выкананні інтэрнацыянальнага абавязку; інваліды I і II груп, якім у адпаведнасці з заключэннем урачэбна-працоўных экспертных камісій не супрацьпаказана навучанне ў ВНУ і якія могуць наведваць заняткі; асобы, якія маюць льготы ў адпаведнасці з Законам Рэспублікі Беларусь «Аб сацыяльнай абароне грамадзян, пацярпеўшых ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС».

Звыш плану прыёму на ўмовах аплаты навучання могуць залічвацца грамадзяне Беларусі, якія станюць здолі ўступныя экзамены, але не прайшлі па конкурсу ў Гродзенскі універсітэт.

На навучанне без адрыву ад вытворчасці залічваюцца асобы, якія працуюць па профілю абранай спецыяльнасці, а таксама інваліды I і II груп, якім не супрацьпаказана навучанне ў ВНУ і якія могуць наведваць заняткі. Могуць прымацца іншыя асобы на падставе дагавору паміж універсітэтам і зацікаўленымі прадпрыемствамі, ўстановамі, калгасамі, саўгасамі, фірмамі, кааператывамі, фізічнымі асобамі з аплатай навучання.

Залічэнне на завочную форму навучання праводзіцца да 20 чэрвеня, а на дзённую і вчэрнюю — да 5 жніўня.

З 1 па 13 ліпеня для абітурыентаў ва універсітэце працуюць платныя падрыхтоўчыя курсы.

Дакументы накіроўваюцца на адрас: 230023, г. Гродна, вул. Ажэшкі, 22, універсітэт, прыёмная камісія. Тэлефон 44-51-03.

Прыёмная камісія.

НАВІНЫ Сустрэча навукоўцаў

Днямі ў Гродне па ініцыятыве архіўных і навуковых устаноў Беларусі, Расіі, Украіны, Малдовы праходзіла навуковая канферэнцыя-семинар складальнікаў шматтомнай «Хронікі рабочага руху ў Расіі (1895 — люты 1917)». У ёй прынялі ўдзел і навукоўцы гістарычнага факультэта Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта. Высокую адзнаку на канферэнцыі атрымаў даклад прафесара В. М. Чарапіцы «Перыядычныя выданні ТПС як гістарычная крыніца».

Праграма канферэнцыі-семинара, акрамя заслухоўвання дакладаў і выступленняў, прадугледжвала таксама сустрэчы з прадстаўнікамі навуко-

вых, вучэбных і культурна-асветніцкіх устаноў горада. Адна з такіх сустрэч адбылася і на гістарычным факультэце. На ёй выступалі, а таксама адказвалі на пытанні студэнтаў і выкладчыкаў па актуальных праблемах развіцця гістарычнай навукі вядомыя даследчыкі з Інстытута гісторыі Расійскай акадэміі навук — дактары гістарычных навук Ю. І. Кір'янаў, А. У. Валабуеў, С. В. Калмыкоў, а таксама дырэктар Цэнтральнага дзяржаўнага гістарычнага архіва Рэспублікі Беларусь К. П. Батракова.

Т. КІРКЕВІЧ,
студэнт гістарычнага факультэта.

Госця з Францыі

Ганаровым госцем нашага ўніверсітэта, была на днях аташэ пасольства Францыі ў Рэспубліцы Беларусь пані Марцін-адэ-Лефевр. Мэта яе візіту да нас — азнаямленне з практыкай навучання французскай мове. Як вядома, на гістарычным факультэце ёсць спецыялізацыя «гісторыя» з дадатковым напрамкам — французская мова. Акрамя таго, яна хацела даведацца, як ідзе вывучэнне французскай мовы на іншых факультэтах.

Адбылася сустрэча ў рэктараце, з выкладчыкамі кафедры замежнай мовы, з кіраўніцтвам гістарычнага факультэта.

Пані Лефевр вельмі спадабаўся наш горад, яго людзі, аб чым яна засведчыла пад час сваіх сустрэч.

Французскі дыпламат мела таксама гутаркі з намеснікам старшыні гарвыканкама А. У. Мілінкевічам, з настаўнікамі і вучнямі СШ № 8 і № 30, супрацоўнікамі медінстытута.

Л. БАБРОЎНІК.

Стаў кандыдатам навук

Генадзь Мікалаевіч Семянчук працуе на кафедры беларускай культуры. Шмат гадоў вывучае ён гісторыю і культуру роднай Бацькаўшчыны, неаднойчы бываў у археалагічных экспедыцыях, у час якіх назапасіў багаты фактычны матэрыял.

Менавіта археалогія стала

тэмай яго кандыдацкай дысертацыі, якую ён абараніў нядаўна. Навуковая праца Г. М. Семянчука атрымала станоўчы водгук і яму прысвоена вучоная ступень кандыдата гістарычных навук.

Рэдакцыя далучаецца да шчырых віншаванняў з нагоды гэтай падзеі.

У. ПАЎЛОВІЧ.

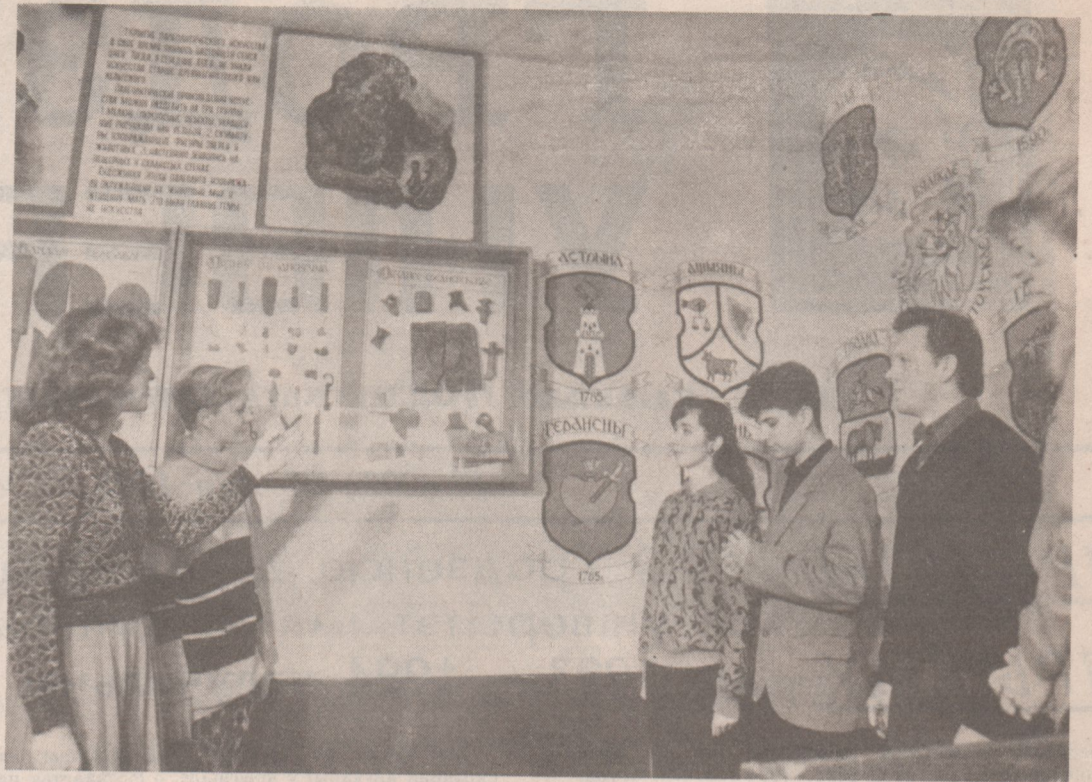
Выпускныя экзамены

Мінула восем месяцаў, калі слухачы факультэта давузаўскай падрыхтоўкі ўпершыню прыйшлі ва ўніверсітэцкія аўдыторыі. І вось вучоба скончылася, прыйшла пара выпускных экзаменаў. На працягу гэтага месяца больш як

1,2 тысячы юнакоў і дзяўчат здаюць экзамены па розных дысцыплінах.

Пажадаем выпускнікам ФДП шчаслівай дарогі ў краіну Ведаў.

К. ІВАНЮК.

Каб стаць добрым гісторыкам, мала, відаць, ведаць тэорыю і даты. Студэнту неабходна ўшчыльную датыкнуцца да даўніны, унікнуць у сутнасць жыцця нашых продкаў, пазнаёміцца з іх бытам, узаемаадносінамі.

Пазнаёміцца бліжэй з гэтым яны маюць магчымасць у час практыкі, пры наведванні

музеяў, архіваў.

На здымку: экскурсію па залах абласнога гісторыка-археалагічнага музея праводзіць са студэнтамі дацэнт кафедры гісторыі Беларусі Святлана Валлянцінаўна Палуцкая.

Бібліятэка — гэта своесаблівы навуковы цэнтр ўніверсітэта. Ёю карыстаюцца ўсе — і вы-

кладчыкі, і студэнты. З узаемнай карысцю для сябе.

Работнікі бібліятэкі імкнучы хутка і якасна выканаць заказ, забяспечыць наведвальнікаў неабходнай літаратурай. Для паслуг студэнтаў — добра аформленыя каталогі, стэнды, выставы кніг.

На здымку: у бібліятэцы.
Фота У. САРОКІНА.

Беларуская — сярод іншых моваў

Вучоныя-мовазнаўцы лічаць, што на Зямлі існуе больш як пяць тысяч моваў. Па генетычных, сваяцкіх прыкметах іх спалучаюць у моўныя сем'і, якіх звыш 10. Найбольш вядомая з іх індаеўрапейская сям'я. Гэта гурт з больш як 150 моваў народаў, што жывуць на тэрыторыі, уключаючы Індыю і Еўропу. Яна мае шэраг групаў і падгрупаў. Напрыклад, у раманскую групу ўваходзяць французская, італьянская, румынская, малдоўская і іншыя мовы, у германскую — англійская, нямецкая і іншыя. Значную групу складаюць славянскія мовы.

Беларуская мова — адна з трох усходнеславянскіх моваў. Яна сфармавалася ў XIII стагоддзі. На старажытнай беларускай мове напісана шмат помнікаў. Беларуская мова была афіцыйна дзяржаўнаю мовай Вялікага княства Літоўскага. На ёй напісаны Статут Вялікага княства Літоўскага — першы ў Еўропе звод прававых законаў.

Беларуская мова найменш паспытала на сабе замежнага

ўплыву, таму ў ёй захавалася шмат старажытных славянскіх адметнасцяў. Менавіта гэта прыцягвае да яе даследчыкаў усіх славянскіх моваў.

Фенамен беларускай мовы — неацэнны скарб для славянскай этымалогіі — навукі пра паходжанне моўных адзінак. Беларуская мова цяпер вывучаецца ва ўсіх славянскіх аддзяленнях універсітэтаў свету, у тым ліку ЗША, Англіі, Італіі і іншых. У славянскіх краінах створаны спецыяльныя інстытуты і кафедры, дзе даследуецца і вывучаецца беларуская мова. Напрыклад, у Варшаўскім універсітэце ёсць кафедра беларускай філалогіі.

Беларуская мова мае шмат агульнага не толькі з рускай і украінскай, але і з іншымі славянскімі мовамі, найперш польскай, славацкай, чэшскай. У 1983 і 1988 гадах мне пашчасціла павышаць славянскую кваліфікацыю ў Карлавым універсітэце ў Празе і Варшаўскім універсітэце. Тут, у Летнія школе славяназнаўства, навучаліся

выкладчыкі з ВУ Масквы, Ленінграда, Кіева, Мінска. І як лёгка было авалодаць польскай і чэшскай мовамі тым, хто ведае беларускую! Нам, беларусам, па-добраму зайздросцілі тыя, хто не ведаў нашае мовы. Напрыклад, масквічы так і казалі нам у вочы: «Добра вам, беларусам, ваша мова надта блізкая да заходнеславянскіх». Тут яны згадалі нават словы Карла Маркса пра тое, што беларусы размаўляюць на мове, блізкай да польскай і рускай.

Беларускую мову цяпер вывучаюць не толькі тэарэтычна, ёю авалодаваюць і як маўленчай з'явай: выступаюць з прамовамі на беларускіх мове на міжнародных форумах. Напрыклад, на IX Міжнародным з'ездзе славістаў, які праходзіў у Кіеве 6—13 верасня 1983 года, мне давялося чуць тры даклады пра беларускую мову і літаратуру, прачытаныя на беларускай мове замежнымі вучонымі — прафесарам Берлінскага ўніверсітэта імя Гумбольта доктарам філалогіі

Карлам Гутшмітам, англійскім славістам Макміланам і чэшскім вучоным Жыдліцкім.

Дарэчы, у Берлінскім універсітэце на кафедры славянскай філалогіі рыхтуюць выкладчыкаў беларускай мовы, на стажыроўку яны прыязджаюць у Беларусь.

Кнігі пра беларускую мову з вялікай зацікаўленасцю набываюць усе буйныя ўніверсітэты свету. Гэта пацвярджаюць і факты з выданымі ў Мінску маімі кнігамі «Народная лексіка», «Дыялектны слоўнік», «Народная лексіка і словаўтварэнне», «Беларускае народнае словаўтварэнне» і іншымі, на якія прыходзілі заяўкі з розных краін свету і рэцэнзіі на якія друкаваліся там.

Усё гэта сведчыць пра тое, што беларуская мова прызначае сёння як адна з буйных і дасканалых моваў свету. Гэта самабытная славянская мова, якая захавала ў сабе тую залацінку, якія па розных прычынах былі страчаны іншымі мовамі. Таму арыгінальнасцю, чысцінёй і да-

кладнасцю беларускай мовы захапляюцца ўсе славяне. І не толькі яны.

Усім трэба берагчы нашу родную мову — мову нашых продкаў, мову дзядоў, бацькоў сваіх, клапаціцца пра яе чысціню і росквіт. Мы часта карыстаемся словам «інтэрнацыянальны», не задумваючыся, што яно значыць. А ў перакладзе яно мае значэнне: «міжнацыянальны». Але калі няма нацыі, то не можа быць і міжнацыянальнага.

Толькі той, хто шануе тую ці іншую нацыю, яе спадчыну, культуру і мову, можа быць інтэрнацыяналістам. Менавіта праз любоў да свайго роднага, да нацыянальнай культуры і мовы можна прыйсці да міжнацыянальнага. Мова — адзін з галоўных інструментаў патрыятычнага і інтэрнацыянальнага выхавання, бо мова, як пісаў Францішак Багушэвіч, — гэта «адзежа душы чалавека». І яе, адзежу гэту, трэба шанаваш. Шануеш мову — шануеш і паважаеш самога сябе.

Павел СЦЯЦКО,
доктар філалагічных навук, прафесар.

Далучэнне да прыгажосці

Ва ўніверсітэце створаны ўсе ўмовы, каб заняцца любімай справай. Многія студэнты з ахвотай наведваюць заняткі па выяўленчаму мастацтву, удзельнічаюць у выставах. Выкладчыкі кафедры выяўленчага мастацтва робяць усё магчымае, каб юнакі і дзяўчаты далучаліся да Прыгожага, павышалі свой інтэлектуальны і мастацкі ўзровень.

На здымку: на занятках па выяўленчаму мастацтву.
Фота У. САРОКІНА.

Метадычная работа

Нядаўна вучэбна-метадычны аддзел прааналізаваў стан метадычнай работы на асобных кафедрах і факультэтах. Вывучэнне гэтага пытання паказала, што большасць выкладчыкаў імкнуцца разнастайць метадыку выкладання, абменьваюцца вопытам работы.

На матэматычным факультэце, напрыклад, Вучоная ра-

чэбна-метадычны семінар.

Студэнтамі факультэта дастаткова шмат абараняецца метадычных курсавых і дыпломных прац. Але іх узровень вельмі нізкі... Метадычныя работы не забяспечаны метадычнымі дысцыплінамі.

Пэўную карысць студэнтам павінна прынесці распрацаваная тут праграма асноўных і альтэрнатыўных курсаў па

Сустрэча са студэнтамі

Нядаўна адбылася сустрэча кіраўніцтва ВУ з мужчынскай валебольнай камандай універсітэта. Аб тым, з якой мэтай і як яна праходзіла, мы папрасілі расказаць дэкана факультэта фізічнай культуры Георгія Яўстратавіча Гайдашова.

За апошнія трыццаць гадоў мужчынская валебольная каманда ўніверсітэта (трэнер Паняшын Анатоій Афанасьевіч) упершыню заняла першае месца ў Рэспубліканскай спартакіядзе, выйграла ў такіх моцных камандаў, як каманда Беларускай акадэміі фізічнага выхавання, Гомельскага ўніверсітэта, Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта і інш. У яе складзе, у асноўным, студэнты першых і другіх курсаў факультэта фізічнай культуры. Спартсмены за адзін год падняліся з 9 месца на I і заслужылі права ўдзельнічаць у сусветнай універсіядзе студэнтаў. На жаль, выкарыстаць гэтае права ім, бадай, не давядзецца, паколькі для гэтага патрэбна многа

валюты. Сярод лепшых ігракоў — ветэран каманды, студэнт 4 курса Лойша Мікалай і лепшы нападаючы — студэнт 2 курса Папай Артур.

Актыўны ўдзел у фарміраванні і падрыхтоўцы каманды прымаў яе куратар — загадчык кафедры спартыўных гульняў дацэнт Карчэўскі Уладзімір Максімавіч.

Сустрэча з кіраўніцтвам праходзіла ва ўрачыстай атмасферы, з кветкамі і безалкагольнымі напіткамі. Яе ўдзельнікі абмяняліся думкамі. Студэнты і выкладчыкі факультэта фізічнай культуры выказалі свае пажаданні ў адносінах паляпшэння матэрыяльнай базы для навучальнага працэсу.

З вялікай цеплынёй павін-

шаваў перможцаў з залужаным поспехам рэктар універсітэта А. В. Бадакоў. У выступленні ён адзначыў ролю фізічнага выхавання ў жыцці чалавека, зазначыў ролю выкладчыка фізічнай культуры і запэўніў, што кіраўніцтва ўніверсітэта і далей будзе садзейнічаць развіццю фізічнай культуры маральнымі і матэрыяльнымі сродкамі.

Дарэчы, усе члены каманды былі прэміраваны.

Пераможцаў павітаў таксама і прарэктар па навучальнай працы Яўген Аляксеевіч Роўба. Ён сказаў, што вельмі задаволены поспехамі валебольністаў і ў якасці балельшчыка сачыў за іграмі каманды.

Лічу, што гэтая сустрэча пакладзе пачатак сустрэчам кіраўніцтва з людзьмі, якія заслугоўваюць увагу.

Спадыюся, што пасля перамогі нашых валебольністаў колькасць яе балельшчыкаў павялічыцца.

Ёсць у каго павучыцца

да заслухала пытанне «Метадычная работа на кафедрах факультэта і меры па яе ўдасканаленню». Аналагічныя праблемы разглядаліся на пасяджэнні кафедраў. Толькі за мінулы год і 5 месяцаў гэтага года выкладчыкамі факультэта надрукавана 9 метадычных дапаможнікаў і 6 артыкулаў, 10 тэзісаў дакладаў, прысвечаных метадыцы. Сярод актыўных аўтараў С. М. Алыцкая, В. К. Бойка, В. В. Дайняк, З. М. Наркун, Г. Ч. Шушкевіч (матфізіка), Л. У. Кірылюк (аналітычная геаметрыя), М. А. Маталыці (тэорыя імавернасцей) і іншыя.

Выкладчыкі факультэта выступілі з метадычнымі паведамленнямі на семінарах і канферэнцыях. У прыватнасці, трэба адзначыць плённы ўдзел у арганізацыі і правядзенні канферэнцыі матэматыкаў Беларусі, якая прайшла летась у Гродне.

На кафедрах алгебры, геаметрыі шырока практыкуюцца адкрытыя лекцыі і іх абмеркаванні. Такія лекцыі далі Т. У. Капылова (дарэчы, на беларускай мове), А. В. Карлюкоў, В. В. Сігаў, Ю. П. Залатухін і інш. Шкада, што на другіх кафедрах такая форма работы не атрымала распаўсюджвання. Не працаваў і ву-

інфарматыцы і вылічальнай тэхніцы. Студэнты, якія займаюцца па гэтых праграмах атрымаюць дадатковую спецыяльнасць — выкладчык матэматыкі і вылічальнай тэхнікі.

На кафедры агульнага і славянскага мовазнаўства таксама ёсць шмат павучальнага. Так, праведзены адкрытыя практычныя заняткі наступнымі выкладчыкамі: Г. Д. Кацельнікавай, Л. В. Рычковай, Л. В. Груль.

У навучальны працэс шырока ўкараняецца камп'ютэрная тэхніка. Некаторыя выкладчыкі выкарыстоўваюць у сваёй працы вучэбна-кантрольныя праграмы па выкладаных дысцыплінах у дысплейных класах. Чатыры камп'ютэрныя праграмы атрымалі станоўчую ацэнку на рэспубліканскім конкурсе. Работнікамі кафедраў распрацаваны і выдадзены некалькі вучэбна-метадычных дапаможнікаў па мовазнаўству, дэрывацыйнай граматыцы, лінгвістычнай статыстыцы. Зараз вядзецца работа па стварэнню праграм па камп'ютэрызацыі дысцыплін на беларускай мове.

Я. КАНДРАТОВІЧ,
метадыст вучэбна-метадычнага аддзела.

Дапаможнік для абітурыентаў

Выдавецтва ўніверсітэта падрыхтавала і выпусціла ў свет метадычны дапаможнік для абітурыентаў па беларускай мове і літаратуры.

У ім змешчаны метадычныя парады, як рыхтавацца і пісаць сачыненне, даюцца ўзоры 20 сачыненняў рознага жанру.

Каштуе кніга 300 рублёў. Набыць яе вы можаце ў вучэбна-метадычным адзеле (п. 206 і 404).

Давайце пасмяемся!

У жыцці ўсякае бывае

Як толькі жанчыне ўдалося надзець на палец разявы-мужчыны шлюбны пярсцёнак, кола яго ранейшых забаў звужаецца да дыяметра гэтага пярсцёнка. Як жа быць? Ці ёсць выхад? Ёсць. І прыёмы саскоквання з прыступкі сямейнага трамвая, выпрацаваная моцнай паловай чалавецтва, падзяляюцца на доўгагаючы і аднаразовага дзеяння.

Безадказна ўздзейнічае на жонку і яе родных ўпэўненасць, што яны парадніліся з фанатыкам рыбнай лоўлі ці палявання, грыбніком ці турыстам. І жонка змірыцца з «паходамі» такога здагадлівага мужа. Але хітрасць у тым, каб яна адпускала вас з задавальненнем.

«Рыбная ліхаманка» найменш эфектыўна, бо дзейнічае толькі тры месяцы, і, да таго ж, ёю могуць захапіцца жонка і цешча. Паляванне надзейнае ва ўсіх адносінах, і жонка з ружом і ў паляўнічых ботах пакуль радкая з'ява. Праўда, і тут ёсць недахопы — сезоннасць, але можна ўнушыць жонцы, што ты — паляўнічы-ўніверсал. Майце прылады на птушку, на звера, на пух і пяро, на рогі і каптыты.

Калі жонка прыліпне да вас ісці ў турпаход, дабіцеся таго, каб яна стамалася яшчэ на першым кіламетры пад цяжарам рэчмяшкі, у які вы цішком паклалі прас.

Лоўля рыбы добрая тым, што дзейнічае і зімой, і летам, і ў

дождж, і ў сонечнае надвор'е.

Жонка павінна з неярпеннем чакаць, калі вы нарэшце пакінеце хату. І як толькі за вамі закрываюцца дзверы, з палёгкай уздыхнуўшы, патэлефануйце сяброўцы і паклічце яе на экскурсію ў спецыялізаваную краму «Ванда». На пытанне «А твой дзе?» адкажа, што, дзякаваць богу, на рыбу панесла. І скажа гэта з такім жа задавальненнем, з якім тысячу год назад Ізольда паведаміла сваёй сяброўцы Брунгільдзе, што Трыстана панесла ў другі крыжовы паход.

Аднак ёсць хітрыкі, якіх трэба пазбягаць. Ніколі не хнікайце з-пад полагі Гэменя для выдуманай камандзіроўкі ў, скажам, Саратаў: дзень ад'езду і дзень прыезду пераўтварыцца ў адзін дзень, калі, увайшоўшы ў рэстаран «Патсдам», наткнецеся на сваю жонку з сяброўкай ці школьным сябрам.

А як быць, калі думка правесці вечарок ў халасцяцкім крузе з 'яўляецца раптоўнай? Каб не пралічыцца з імпрывізацыяй, заўсёды нядрэнна мець у арсенале дакладна адпрацаваны прыём. Не варта тэлефанаваць жонцы і прымітыўна лгаць, што сёння сход выбраных членаў Таварыства аховы помнікаў і даўніны. Не, хай яна вернецца з работы і са здзіўленнем убачыць, што вы ўжо ў хаце, гуляеце з дзецьмі ў воўка і сямёра казлят. Для

большай перакананасці рамантуйце цешчыну туфлю. Абязькоў пацяжыце, заўважаючы пры гэтым, што нядрэнна б сёння легчы спаць раней. І тут павінен прызвінец званок: ваш прыяцель, як было дамоўлена, звоніць з бліжэйшага аўтамата.

— Цябе, з работы, — буркнула жонка, якой вы з тактычных меркаванняў дазваляеце зняць трубку.

— Мяне няма ў хаце — умоўна шэпчаце вы.

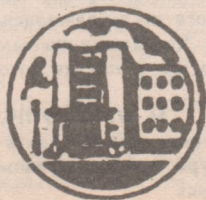
— Позна, ужо сказала, што ты ёсць. Ідзі, можа ў іх што здарылася...

Вы раздражнёна бяраце трубку: «Не-не, і не прасіце! Якая работа ў дзесяць гадзін вечара? Жонка слухае вашы рэплікі з узрастаючым інтарэсам. Добра, можаце аб'явіць мне вымову. (Жонка насцярожаецца). Ну што ж, пазбаўляйце прэміі за квартал (Жонка набліжаецца да вас). Звальняйце! (Жонка робіць вам знакі: маўляў на пару гадзін). І калі ласка! Не трэба мне ніякай камандзіроўкі ў Парыж! Няхай едзе хто другі!

Жонка, пабляднеўшы, кажа: «Ты што, з глузду з'ехаў? Зараз жа адпраўляйся на работу! Пра сябе не думаеш, пра мяне, дзіця падумаі!».

Карыстайцеся гэтымі рэцэптамі, і кожны ваш адыход з дому стане маленькім святам для сямяці. Святам, які заўсёды з вамі.

У. ЯГОРЧЫЦА.

Наш адрас:
230023, г. Гродна,
вул. Ажэшкі, 22, пакой 404,
тэл. 44-72-97

Газета выходзіць
два разы на месяц
Аб'ём газеты —
адзін друкаваны
аркуш

Наклад 2 000
асобнікаў

Газета надрукавана афсетным
спосабам у Гродзенскай
абласной узбуйненай друкарні
г. Гродна, вул. Паліграфістаў, 4
Падпісана ў друк у 15.00.

Зак. 2599 Тыр. 2000.
Рэгістрацыйнае пасведчання 421

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
ВУЧОНАЯ РАДА УНІВЕРСІТЭТА,
ПРАФКАМ СУПРАЦОУНІКАЎ,
ПРАФКАМ
СТУДЭНТАЎ

В. а. рэдактара
У. П. АМЕЛЬКА